

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, obrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik koncesij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Delavci, uslužbenci c. kr. javnih skladišč (proste luke)!

Podpisana vas vabi, da pridete vsi, katerekoli kategorije, v nedeljo dne 13. t. m., ob 10. uri dopoldne na

zelo važen shod,

ki se bo vršil v tržaškem „Narodn. domu“.

DNEVNI RED:

Naše stališče z ozirom na odgovor na našo spomenico.

Važnost dnevnega reda nas odvezuje vsake nadaljnjega agitacije. Komur je na tem, da se izboljša položaj uslužbencev c. kr. javnih skladišč, naj prihiti na nedeljski shod.

TRST, dne 9. svečana 1910.

ODBOR N. D. O.

BRZOJAVNE VESTI.

Sklicanje hrvatskega sabora.

ZAGREB 10. Novi ban dr. Tomašić je danes dospel semkaj. Za jutri je pričakovati sklicanje hrvatskega sabora, izvoljenega leta 1908, ki se pa do sedaj še ni mogel konstituirati. Takoj po konstituiranju bodo razpisane nadomestne volitve za izpraznjenih 12 mandatov.

Nova vlada na Hrvaškem.

BUDIMPEŠTA 10. Ogr. biró poroča iz Zagreba: Ob 10. uri predpoludne je prišel ban dr. Tomašić s sekcijama predstojnikoma Chavrakom in Amrušom v poslopje deželne vlade, da prevzema vladne posle. Ob 11. uri je ban zaprisegel oba novoimenovala sekcijaka načelnika. Nato sta členu nove vlade prevzela vladne posle. Uradniki oddelkov deželne vlade se predstavijo v soboto.

BUDIMPEŠTA 10. Ogr. biró poroča iz Zagreba: Izvrševalni odbor hrvatsko-srbske koalicije bo imel jutri konferenco, da se posvetuje o novoustvarjenem položaju v Hrvatski ter o delovanju stranke v saboru.

OGRSKA.

BUDIMPEŠTA 10. Ogr. biró poroča: Člen magnatske zbornice baron Dezider Pronay je danes popoldne posetil predsednika justhove stranke Julija pl. Justha, s katerim se je dlje časa pogovarjal. Razpravljala sta o sodelovanju obeh strank v volilnem boju.

Kakor smo zvedeli, je med predsednikom obeh strank že prišlo do sporazuma. Po tem sporazumu odpošljeta oba odbora, ki se bosta skupno posvetovala, in spoštovaje posestno stanje obeh strank določita skupno postopanje pri volitvah.

BUDIMPEŠTA 10. Ministerskega predsednika grofa Khuen-Hedervarija sta danes posetila finančni minister Lukacs, in namestnik guvernerja avstro-ogrške banke Josip Tarkovich. Ministerski predsednik se je z njima dlje časa razgovarjal.

Avstro-ogrsko-rusko zblizanje.

PETROGRAD 10. — „Novoje Vremja“ pravi na uvodnem mestu, da bi bilo v obče

zelo želeli, da pride do zblizanja med Avstro-ogrsko in Rusijo, vendar naj bi Avstro-Ogrska svojo dobro voljo za zblizanje pokazala manje s prijateljskimi besedami, več pa z dejanji. List meni, Nemčija in Avstro-Ogrska naj bi ne poskušali enačiti interese Rusije na skrajnem vstoku. Rusko-japonska zveza varuje dovolj Rusijo pred eventualnimi načrti japonskih šovinistov.

Muzelmanska deputacija v avdijenci.

DUNAJ 10. Cesar je danes na splošnih avdijencah vsprejel muzelmansko deputacijo iz Bosne in Hercegovine, obstoječo iz več županov. Kakor tolmač je fungiral sekcijski načelnik baron Lazzarini.

Princ Gjorgje hoče nazaj v Beligrad.

BELIGRAD 10. Princ Gjorgje je prosil vojno ministerstvo, da bi ga zopet premestili v Beligrad, ker mu je bivanje v Milanovcu nesnosno.

TURČIJA.

CARIGRAD 10. List „Sabah“ meni, da je treba po obnovitvi turške ustave opustiti politiko konkurence interesov na Balkanu in da treba balkanska vprašanja smatrati le s stališča evropskega ravnotežja. Tudi politika skupnega postopanja na Balkanu ni več za uporabo, kajti pomladitev Turčije izključuje razloge take politike.

Nesreča z avtomobilom.

PARIZ 10. — Iz Bordeauxa poročajo: Ljubitelj sporta H. pl. Mumm se je včeraj z avtomobilom Johannsenom in svojim šoferom peljal z avtomobilom v Pau. Blizu Langona se je hotel Mumm izogniti nekemu vozu, ki je prišel nasproti. Avtomobil se je prevrnil in pod njega sta prišla oba prvoimenovana. Šoferju se je posrečilo osvoboditi Mumm. Ko je poskušal rešiti Johannsena, je eksplodirala posoda za benzin in avtomobil je začel goriti. Johannsena so izlekli kakor ožgano truplo.

Silna burja v Kvarneru.

REKA 10. V Kvarneru razsaja od včeraj tako silna burja, ki čim dalje bolj narašča, — da je ovrnan promet celo po mestnih ulicah. Lokalni in medmestni telefonski promet je pretrgan. Tudi v pristanišču je napravil vihar mnogo škode. Nakladanje in razkladanje blaga in druga dela v pristanišču so morali ustaviti. Angleški parnik „Indus“ in ogrski parnik „Fran Košut“ nista mogla odpluti. Angleški parnik „Flavian“ mora ostati usidren izven pristanišča. Gore in morsko obrežje sta pokrita snegom.

Povodnji na Virtemberškem.

STUTTGARD 10. Iz doline Jast poročajo o velikih poplavih. Dolina Ellwangen do Westhausenna je spremenjena v jezero. Kraj Aalen so daleč na okoli poplavlili pritoki reke Krocher.

Razmere na c. kr. okrajni sodnji v Piranu.

(Dopis.)

O razmerah na c. kr. sodnji v Piranu ni bilo čitati v predalih „Edinosti“ po dogodkih o priliki, ko so na isto poslopje pritrili dvojezični napis. Kaj vse je vpirzarjala tedaj nahujskana in opita množica proti temu napisu — je še nam vsem v jasnem spominu. To je bilo (pisec teh vrst zna še več, javnost pa ne) iz razloga, da

pismo in je odprl. Bilo je v jako uljudnem tonu pisano vabilo, naj naravnost skozi okno zleze na cesto in tam na neki kamen, oddaljen komaj sto metrov od dvorca, položi neko veliko svoto denarja (dotično svoto je bil on prejel ravno prejšnji dan). In vse naj opravi točno tekom petnajstih minut.

„Če po preteku rečene četrte ure — se je glasil zaključek pisma — Vaše blagorodje ne bi vslišalo moje prošnje, zleti tekom šestnajste minute v zrak ves Vaš dvorec z vso Vašo velenjeno družino in z Vami vred.“

„Z najodličnejšim spoštovanjem
Jurij Sorel.“

Ubogemu inženirju ni kazalo izbirati... moral se je udati.

Naslednje jutro so v bližini hiše našli dolgo prižigalno vrstico in škaflo vžigalic, iz česar se seveda ni moglo sklepati ničesar glede krivca.

A za inženirjem Karolom Sbrana je bil prišel na vrsto odvetnik Lensi, za tem okrajni zdravnik, potem bogati posestnik domačin vitez Gelli: vsem so bile izsiljene več svote na kolikor najbolj možno uljuden način, a s tako samozvestjo in gotovostjo v postopanju in s tako preciznostjo v podrobnostih, da je bilo takoj jasno vsakomur, da bi bilo bolj nevarno braniti se, nego udati se.

je italijansko časopisje moralo pisati tedaj pod presjio piranske irredente, a naše časopisje ni imelo toliko svobodnega dopisnika, da bi bil poročal o stvari. A kakor prej rečeno: to je prešlo! Zadovoljne višje oblasti in zadoščene v vsem — kaj briga dalje nas Slovence?! Saj so gg. v deželnem zboru istrskem že večkrat povdarjali, da le oni, oziroma pristaši njihove stranke, t. j. Italijani nosijo bremena uprave in da mi Slovani plačujemo le v kronah. (Oni menda plačujejo z lirami!) Pa pustimo to! Vrnem naj se na c. kr. sodnijo! Od onega časa torej ima poslopje dvojezičen napis. A to je tudi vse. Oni napis, tako visoko pritrjen, da se od spodaj komaj razločuje, kaka oblast uraduje pod tem „pečatom“, dokazuje prejasno, kako c. kr. avstrijska sodnija more dovoljevati, da se pod krinko dvojezičnosti, pod streho in v uradu, ki nosi ime c. kr. sodnija se znakom dvojezičnosti, morejo dogajati take nepravilnosti, kakor jo opišem v sledečem. Koliko se jih je zgodilo prej — znaj Bog!

V soboto dne 5. t. m. sem imel opravila na sodnji v Piranu. Dve stranki, dve priči in pa zastopnik stranke. Da-si je bila tožba vložena v slovenskem jeziku, so bili (razen jednega) vsi pozivi izdani na italijanskem jeziku! Prvi korak k nepravilnosti! Šetal sem se po hodniku, dokler ni prišla na vrsto stvar, radi katere sem bil povabljen. Poslušal sem razne stranke na koridorju, v kakem jeziku govorile, in mirne duše pravim, da onega dne je bilo zaslišanih nad dve tretjini Slovanov — deloma Slovencev, deloma Hrvatov. Pa saj je tudi delokrog te sodnije po večini slovanski, izvenšči le Piran in laolo kakor mesli zase, dočim je njiju okolica sicer mešana, ali Slovani smo v veliki večini. Zunanje občine pa so povsem slovanske.

Dosledno temu bi moralo tudi uradništvo odgovarjati narodnostim razmeram svojega delokroga. A kako je faktično?!

Ne voditelj, ne njegov zadnji sluga ne poznata jezika večine prebivalstva. A ne samo to. Vsi ti funkcionarji od najvišjega do najnižjega in kar jih je vmes, ne umejo čisto nič našega jezika. To je višek. A vendar služijo na c. kr. sodnji v Istri, ki nosi dvojezični napis! Sicer si pa pomagajo s tolmači. A kako so ti? Dober jim je kdorkoli. Na sodnji imajo zaposleni dve osebi, katerih jedna jim služi za tolmača za hrvatski, druga za slovenski jezik. A ta tolmača priznavata sama, da onadva ne poznata našega književnega jezika, ker sta izgojena v tujem duhu in se spominjata le jezika, ki sta ga govorila v otroških letih.

Na razpravi, na kateri sem sodeloval jaz, in na kateri ni bilo zraven nikakega tolmača, ampak samo interesovane stranke — je pa dosegel višek sodnik dr. Kessis-soglu, ko si je dal razložiti od ene priči, v koliko je razžaljivo, ako se koga nazivlje sleparjem?! In priča je temu c. kr. sodniku razložila, da se v slov. jeziku z besedo slepar označa stvar, ki se jo stavlja pred okno, da se ne vidi skozi, bodi tudi barva, s katero se okno osleplja, oziroma človeka, ki je slep. Omeniti bi mi bilo še, da je ta priča bila prej zaprisežena. Ni-li torej sodnik sokriv, da je slednja prišla v mučni položaj, da se proti njej sedaj postopa kazensko radi krivega pričevanja?!

A to še ni vse. Zaključil bi s koncem,

En sam je hotel biti junak, a je poplaval to z življenjem.

Jakob Verrazzani, odlični trgovec iz Milana, ki mu je Jurij Sorel v pismu velel, naj dečku, ki mu je prinesel pismo (deček je bil domačin in je bil popolnoma „in bona fide“), izroči 15.000 frankov, — Jakob Verrazzani torej je mesto denarja poslal Juriju Sorelu drugo zelo uljudno pismo, v katerem mu je naznanjal, da tekom svoje dolge trgovske kariere ni on nikdar hotel izvršiti take vrste naročil.

Deček je bil hitro odnesel odgovor, a Verrazzani je hitel h karabinerjem, ki so bili dve minuti pozneje že dečku za petami, a on jim je povedal, da je odgovor gospoda Verrazzanija že oddal.

Ko so ga potem zaslišali o vseh okoliščinah, je dečko povedal, da, ko je šel on ravno mimo dvorca gospoda Verrazzanija, ga je bil vstavil neki stavec z belo brado in z dolgimi belimi lasmi in ga naprosil, naj gospodaru dvorca ponese ono pismo in mu prinese odgovor; dal mu je bil za to štiri solde. A ko se je z odgovorom vračal od gospoda Verrazzanija, je bil dečko našel onega starca sedečega na pragu hiše, mu izročil odgovor in šel dalje svojo pot.

To dečkovo izjavo je potrdil gospod Verrazzani sam, ki je povedal, da, ko je iz hiše hiteč prišel h karabinerjem, je res tudi

ne da bi povedal pričetka. Tožitelj in tožene sta zahtevala razpravo in zapisnik v jeziku, v katerem je vložena tožba. A sodnik je odgovoril, da ne on, ne njegova pisar ne poznata tega jezika, da bo torej treba v tej stvari delegirati drugo sodnijo. Stranki sta bili zadovoljni s tem in sodnik je pričel narekovati svojemu pisarju zapisnik v tem smislu. Koncem tega je povabil stranki, da bi zapisnik podpisali, toda stranki sta izjavili: kako naj bi podpisali nekaj, česar ne umejeta?! Na to se je c. kr. sodnik obrnil do nekega mladega tam blizu stoječega gospoda, da-li je potrebno, da stranki podpiše ta zapisnik? (Pozneje sem izvedel, da je bil dotični mladi gospod odv. koncipijent dr. Linder). No, ker je bila stvar premalenkostna, da bi se radi nje tratil čas zastoj, sta se stranki udali v razpravo in italijanski zapisnik. Vendar sta stranki s tem brez potrebe izgubile več časa, ker je bil obtoženec oproščen razžalilive se „sleparjem“, a obsojen le radi razžalilive z „lažnikom“.

Tako se je dogodilo na sodnji v Piranu, pod dvojezičnim napisom, dne 5. februarja 1910 po Kristovem rojstvu!

Rekonstrukcija ministerstva

Z Dunaja poročajo, da pride pri rekonstrukciji ministerstva v poštev 5 listnic. Stranke, združene v „Slov. Enoti“ si tudi nasproti novi vladi pridržijo popolno svobodo, poslanci ki vstopijo v kabinet, pa izrecno izjavijo, da s tem, ako vstopijo v ministerstvo, še ni rečeno, da bi njihove stranke morale brezpogojno glasovati za vsako vladno predlogo.

Od druge strani pa javljajo, da ne pride sedaj do preosnove kabineta, kajti minister-ski predsednik baron Bienerth je mnenja, da ni možno rekonstruirati ministerstva, dokler se ne ublaži češko-nemški spor.

Narodno sporazumljenje v Avstriji.

Graška „Tagespost“ objavlja uvoden članek, v katerem pravi uvodoma, da je na podlagi raziskovanj socialnega ekonomista Hainischa oplojevalno moč Nemcev v zadnjem desetletju zrastle v približno isti meri, kakor se je v isti dobi zmanjšala oplojevalna moč Slovanov. Zbog tega je tudi zmanjšana nevarnost, da bi Slovanstvo poplavilo avstrijsko nemštvo. In potem, ko je graški list prišel do te konstatacije, pledira za narodno avtonomijo in za rešenje vprašanja pravic manjšin.

Beležimo ta glas nemškega lista, ker je simptomatično in dokazuje, da se je začelo tudi v glavah nekaterih Nemcev počasi vendar-le nekaj svitati!

K političnim dogodkom na Češkem.

Praga, 8. svečana 1910.

Vedno in vedno se piše po časopisih o sporih med Nemci in Čehi na Češkem, o delazmožnosti češkega deželnega zbora itd. Zopet je bil sklican deželni zbor kraljestva Češkega, vršila so se neštevilna pogajanja med raznimi strankami za delovanje tega zbora, toda — zopet brez uspeha. Na mestu bo torej, če razmotrimo nekoliko razmere, ki vladajo na Češkem, če pogledamo

on videl nekega starega berača, ki je sedel tik vrat njegove hiše, a da si ni mogel niti od daleč domisljati take nečuvne drznosti. In dočim je on s karabinerji hitel za dečkom, je bil stavec izginil.

Naslednji dan so našli gospoda Jakoba Verrazzanija mrtvega v gozdu: bil je zadet v hrbet od dveh strelav iz puške.

Umetno je potemtakem samo ob sebi, kako je v dvorcih in hotelih onega... „koščka raja“... takoj po tem dogodku nastala tišina, praznosta.

Vsi so hitro spravili skupaj svojo priljago, naskočili poštne vozove, in tekom treh ali štirih dni so bili v Altavilli le še oni, ki so morali tam ostati radi dolžnosti, ali ki niso mogli nikamor drugam in pa par pogumnejših. Meji prvimi sta bila župan, ki je bil obenem lekarnar v Altavilli, in pa komisar Derosa, ki je bil prišel tja ravno radi onih dogodkov; mej poslednjimi pa Teodor Grelath, ki se je bil že spomladl jako gosposko nastanil v Altavilli, in pa vitez Pasqualetti, jako bogat posestnik domačin. Prvi je bil sklenil ostati do konca letoviščne dobe in ni hotel spremeniti svojega sklepa; drugi je bil pa v Altavilli rojen, je tam vedno živel, se je tam postal in je hotel tam tudi umreti... „pa tudi če vstreljen v hrbet“ — kakor se je sam izražal. (Pride še.)

PODLISTEK.

Pičica na i.

Novela. — (Iz italijanščine poslovenil Rip.)

Drznost, ki se je kazala v njegovih činih, in naglica, s katero so bili izvršeni, bi bili dali soditi, da gre za celo tolpo. Globoka, neprodorna tajnost, ki je pokrivala njegove čine, je pa pričala o delovanju enega samega, dasi je bandit v svojih grozljivih pismih večkrat namigaval na svoje sokrivce.

Kako se je bil Jurij Sorel pojavil v okolici Altaville al Monte?

Bilo je tako.

Nekega lepega dne, — ali bolje, neke grde noči je inženir Karol Sbrana, visok funkcionar državnih železnic, ki je običajno prihajal vsako leto na letovišče v Altavillo, čul počasno ali vstrajno trkanje na okno svoje sobe v pritličju. Vstal je iz postelje in šel odpirat okno, da vidi, kaj da je. A ni bil še dobro odprl, ko je neka roka skozi nastalo odprtino pomolila pismo in je položila na okno. Ves presenečen je pobral

na vzroke, vsled katerih so te razmere postale naravnost neznošne.

Seči moramo daleč nazaj v zgodovino, če hočemo stvar premotriti zadostno.

Staroslavno samostojno kraljestvo Češko je bilo po bitki belogorski l. 1620 popolnoma uničeno. Tedaj so namreč Nemci v boju na Beli Gori pri Pragi popolnoma premagali Čeha in po tej tragediji češkega naroda je zavladala nemška roka nad to staroslavno kraljevino. Zato tudi imenujejo Čehi Belo Goro „grob svoje samostojnosti“. Jezik, kultura, umetnost, vse, kar je prej razlegalo čast češkega imena, je prenehalo in utihnilo tako, da se je zdelo, da Čehi — so bili in da so se potopili v morju nemštva.

V začetku minolega stoletja pa se je pričel narod češki zavedati svoje moči in se je razvijal s tako energijo in tako notranjo silo, da je bil kmalu v strah svojim lastnim zatiralcem. Razvili so se tako zelo, da so gospodarsko dosegli avstrijske Nemce, v kulturi jih prekosili. Radi svoje velike gospodarske, kulturne in politične sile pa igrajo seveda v državi tako veliko ulogo, da brez njihovega sodelovanja, oziroma bolje rečeno proti njihovi volji, pravzaprav ni možno v Avstriji vladati.

Odkar so torej Čehi v svoji deželi v večini, je prešla prejšnja gospodovalna stranka — Nemci — v manjšino. Nemci pa, ki se štejejo za „narod gospodov“, niso zadovoljni biti svojim prejšnjim podložnikom — Čehom ni jednakovneljavi. Nadutost tega naroda zares teko velika, da si predstavljajo, da morajo biti gospodari vsemu svetu, da se jim mora vse brezpogojno udati in ukloniti. Taka naduta prepotenca je lastna vsem Nemcem: od Vilhelma doli do najnižjega politika v Avstriji. — Iz te njihove megalomanije izvira sedaj njihova zahteva, da se deželo Češko razdeli po nemških in po čeških okrožjih — oni hočejo biti samostojni, od nobenega odvisni. To pa seveda le tam, kjer so v manjšini. Kako pa zatirajo češke manjšine na Dunaju, na Spodnjem Avstrijskem, slovenske manjšine na Štajerskem in Koroškem, to nam je dobro znano, saj občutimo to na lastni koži.

Toda pri Čehih so slabo naleteli. V mnogih okrajih na Češkem namreč, ki so v nemških rokah, se nahaja namreč mnogo Čehov; to so takozvane češke manjšine. Za te češke manjšine je zelo slabo ali nič preskrbljeno, ker dotične nemške občine jim nočejo dati šol. Nemškim manjšinam v čeških okrajih se pa godi drugače: če češke občine ne skrbje za nemške šole, pa jih ustanovlja država.

Če bi se torej privolilo v razdelitev češkega kraljestva, potem bi bile te češke manjšine izročene Nemcem na milost in ne milost. Bržkone, bi kmalu več teh manjšin ne bilo, ker bi jih — ponemčili.

To je vzrok, da Čehi nikdar in pod nobenim pogojem ne privote v razdelitev dežele in zahtevajo nerazdružljivo jedinstvo češkega kraljestva, ki naj bo zajamčeno v novem „deželnem redu“, in na katero naj bi vsakokratni vladar avstrijski ob nastopu vlade prisegel.

Kardinalna, glavna točka Nemcev je torej: razdelitev dežele, Čehov pa jedinstvo in nerazdružljivost dežele. Od tod spor med obema elementoma, ki sta oba gospodarsko, kulturno in politično razvita in silna, katerih eden (češki) ima v deželi večino, a drugi (nemški) vlado za sabo. Zato pa je ta spor tudi že tako dozorel, da se zdi, kakor da bi ga ne bilo več možno rešiti, da se zdi kakor ona mrtva točka, preko katere ne more noben avstrijski politik, da se zdi, da se preko nje sploh ne bo moglo priti, dokler se ne spremeni vsa državno-pravna oblika naše države na podlagi personalne narodne avtonomije.

Ker se Nemcem, oziroma njihovi želji po razdelitvi češke dežele, ne more ugoditi, ne pripuščajo češkega zbora od rednega dela in obstruirajo. Vsled obstrukcije ne morejo biti dovoljeni razni krediti, ki so v proračunu zahtevani, in zato trpi dežela vsled obstrukcije veliko škodo. Samo lansko leto (1909) je vsled nemške obstrukcije imela dežela deficit v znesku okoli 41 milijonov 300 tisoč kron!

Letos je bil zopet sklican deželni zbor, da reši vsaj proračun za l. 1910. Pogajanja med posamičnimi strankami nemškimi in češkimi so posredovali poslanci veleposestniške kurije, t. j. plemenitaši obeh narodov. Mislilo se je, da se jim posreči najti pripravo formulo, pripravo obliko, po kateri bi bilo možno obema narodnostima sodelovati v deželni zboru vsaj v toliko, da se reši proračun, da ne bi dežela še nadalje trpela škode, ki je toliko Nemcem kolikor Čehom gotovo jednako neljuba. Toda ne! Nemška trmoglavost in megalomanija je večja, nego skrb za svoje koristi. Vsled njihove nepopustljivosti ni mogel deželni zbor delovati, da si so jim Čehi ponujali koncesije, ki so že mejile na narodno čast in narodni ugled. Zastonj je! Nemci se dobro zavedajo svojega zaledja — vlade na Dunaju, ki jih krepko podpira in zato ne odneha. Zmiraj pa upajo, da s tem, če ne pripuste deželnega zbora k rednemu delu, tako oslabe gospodarsko in finančno stanje dežele, da s tem prisilijo Čeha k odnehanju. Toda narodna ideja je pri Čehih vsaj tako krepko razvita, kakor pri Nemcih, in Čehi so pri-

pravljani za svoje vitalne interese doprinesti vsako žrtev.

Na zadnjem zasedanju dežel. zbora je vlada predložila predloge glede proračuna za l. 1910 in pa glede razdelitve češkega kraljestva po narodnih okrožjih. Čehom je bilo gotovo na tem ležeče, da se predvsem reši proračun; poleg tega jim pa vladna predloga glede razdelitve dežele ni bila prav pri srcu, iz raznih vzrokov: ker principijelno zahtevajo nerazdružljivo enotnost češkega kraljestva s popolno ravnopravnostjo obeh narodnosti; dalje, ker vladna predloga v gotovem smislu statuira nemški državni jezik. Sploh niso Čehi voljni pripuščati v deželi in njeni upravi kak nov „dualizem“.

In glej! Da-si je sicer ob normalnih razmerah navada, da prihaja najprej proračun na vrsto — in tako je v tem slučaju tudi višji deželni maršal storil — so Nemci zahtevali, da pride prej na vrsto druga predloga. Ker dežel. maršal ni ugodil njihovi želji, so pričeli z obstrukcijo. Vidi se torej, da se jim pri pogajanjih sploh ni šlo za kako resno akcijo, temveč so se le formalno spuščali v pogajanja, a v mislih so imeli le obstrukcijo.

Za češkim deželnim zborom pride drž. zbor. V onem so Čehi večina, Nemci manjšina, v državnem zboru pa glavni del večine. Naravno je torej, da, če Nemci v Pragi ne puste Čehom delati, Čehi na Dunaju ne pojejo na roko. Proti Čehom vladati je pa danes v Avstriji kočljivo vprašanje... In že se glasi, da je baron Bienerth, ki je imel namen spolniti ministerstvo tako, da bi imelo pol slovanskih in pol nemških ministrov (poleg 3 drugih ministrov), opustil ta namen in da ostane državna barka, kjer je bila...

Avstrija je zares dežela čudežev. Iz krize v krizo, od obstrukcije k obstrukciji, od spora do spora. To so osnovni toni one disharmonične skladbe, ki naj bi se imenovale notranje politične razmere avstrijske. Tako svirajo v Pragi, tako godejo na Dunaju, jednaki glasovi buče gori iz Zadra, jednaki iz zelenega Gradca, iz vseh pa je čuti težki vzdih: „O Avstrija! Ti dom si moj...“

Češka v finančnih stiskah.

V seji češkega deželnega odbora dne 9. t. m. se je določilo, da ni več mogoče, da bi se iz deželnih sredstev še nadalje kaj izplačevalo, izvzemši ono, v kar le dežela vezana po pogodbah. Poslancem ni bilo mogoče izplačati niti dijet. Dobili so le nakaznice, ki se izplačajo še-le potem, ko bodo na razpolago potrebna sredstva. Ob enem je dežel. odbor sklenil, da pošlje na Dunaj poslanstvo, ki se bo posvetovalo s finančnim ministrom, kako bi se dalo odpo-moči finančni stiski češke dežele.

„Hlas Naroda“ pa javlja, da je deželni odbor sklenil ustaviti do daljnega vse plače. Mladochi in konservativni veleposestniki so se odpovedali svojim dijetem, češki agrarci pa se nakazali svoje dije češki „Školski matici“.

Dnevne vesti.

Odbor pol. društva „Edinost“ ima važno sejo danes v petek ob 3. uri popoldne v „Slavjanski čitalnici“.

Ob enem se prosijo tudi p. n. gg. odseka za sestavo novega odbora, da se te seje kolikor mogoče polnoštevno udeležijo.

Mestni svet bo imel v torek dne 15. svečana t. l. svojo drugo javno sejo. Na dnevnem redu je med drugimi predlog dr. Puecherja, da se ustanovi nov upravni oddelek za socialno politiko občine.

Pogreb Jurija Martelanca. — Kljub mrzlemu in zelo neprijetnemu vremenu zbralo se je na pokopališču domu mnogo ljudi vseh slojev iz Barkovelj, iz bližnjih vasi in tudi iz mesta, ki so prišli, da izroče zadnji pozdrav našemu občesploštanemu možu Jurju. Med drugimi smo opazili tudi mestne svetovalce gg. dra. Pertota Justa, Martelanca Svetkota in Pertota Josipa.

Točno ob 10. uri dvignili so krsto. Oh, kako pretresljiv je bil ta trenutek. Ob krsti stoječi otroci in bližnji sorodniki pokojnika so v obupnem joku pretresljivo klicali svojemu predobremu očetu v slovo.

Vsem navzočim so zarosile oči. „Adrijaši“ so med tem zapeli žalostinko: „Nad zvezdami“, s čemer so še bolj povečali žalost.

Na to se je jel pomikati spreved, pred katerim je bilo opaziti več lepih vencev z napisi v narodnih barvah, doli proti morju. Dolga vrsta spremeljvalcev je pričala, kako je bil naš Jurij spoštovan in priljubljen.

Na miramarski cesti se je spreved spopolnil tako, da Barkovlje niso zle že dolgo takega.

Tako znajo Barkovljani ceniti svoje rodoljube in sobojevnike. V cerki je bila darovana za pokojnika sv. maša zadušnica in po dovršenem obredu za mrtve so zapeli „Adrijaši“ žalostinko: „Blagor mu!“

Na to se je spreved vnovič uredil in stopali smo z žalostjo v srcu na pokopališče, na katerem je naš nepozabni Jurij

dobil tudi svoj kotic, kakor si je sam želel.

Kako tesno je bilo vsem navzočim pri srcu, ko so pogrebci spuščali krsto v hladni grob! Otroci in sorodniki so obupno vili roke in dajali duška svoje žalosti glasnim, tužnim, britkim jokom. Vsem pričujočim so rosile oči. „Adrijaši“ so zapeli še enkrat: „Nad zvezdami“ in „Molitev“. Gologlavi smo se potem žalostno poslavljali od našega preljubljenega Jurija.

Predragi Jurij! Družina Tvoja in narod slovenski v naši okolici opravičeno objokujeta Tvojo izgubo! Rodbini si bil vse, narodu mnogo!

Vendar nas tolaži dejstvo, da si vzgojil otroke tako, da bodo delali vselej in povsod čast Tvojemu imenu.

Po Tvojem zgledu gledali bodo za napredek v gospodarstvu in po Tvojem zgledu bodo pomagali reševati našo — premilo okolico iz rok naših krutih sovražnikov — zatiralcev.

Ti pa, predragi Jurij, izprosi nam v nebeških višavah blagoslova, da pride naš narod čim prej do zaželjene — zlate svobode!

Z Bogom, naš predragi prijatelj!

Barkovljan.
Po 25 letih. Z velikim zanimanjem čital sem v včerajšnji „Edinosti“ članek pod tem naslovom.

Istina! Čuditi, ob enem pa tudi veseliti se moramo na takšnemu napredku naše trgovinske metropole na adrijskih obalah!

Napredek Slovencev, oziroma Slovanov v Trstu je splošen, posebno velikanski je pa na polju denarnih zavodov. — V omenjenem članku je tudi govor o ustanovitvi prvega slovanskega denarnega zavoda v Trstu, v kateri stvari si usojam dopolniti članek v sledečimi opazkami. — Ko sem jaz snoval leta 1883 društvo „Zveza slov. posojilnic v Celju“ v namen pospeševanja ustanovitve narodnih denarnih zavodov v vseh slovenskih pokrajinah, vzel sem v svoj program tudi ustanovitev denarnega zavoda v Trstu.

O priliki ko sem bil l. 1884 v Kopru v stvari snovanja tamošnje posojilnice, informiral sem se tudi v Trstu glede ustanovitve enakega zavoda, pa še-le l. 1885 je to vprašanje dobilo konkretno obliko. Tedaj sem bil prišel namreč na Dunaj kakor državni poslanec in se seznanil z Ivanom Nabergojem, vnetim zastopnikom tržaških Slovencev.

Kmalu sem opazil pri njem veliko zanimanje za mojo idejo in tako je prišlo do shoda v Trstu dne 21. novembra 1886, o katerem piše gosp. ravnatelj Ivan Lapajne v jubilejnim Letopisu (1902) „Zveze slov. posojilnic“ sledeče:

„V jeseni leta 1886 sta se dogovorila na Dunaju takratna državna poslanci Michael Vošnjak in Ivan Nabergoj, pripravljeni spovanje slovenskega denarnega zavoda v Trstu. Nabergoj kot načelnik društva „Edinost“ je vsled tega sklical zaupni shod narodnih veljakov na dan 21. nov. 1886 v dvorano „Slavjanske čitalnice“ v Trstu. Udeležba je bila od domače strani ogromna; kot zunanji udeleženci so bili navzoči: g. Michael Vošnjak kot predsednik „Zveze“, potem gg. poslanca Vekoslav Spinčić in Slavoj Jenko. Predsedoval je shodu g. Nabergoj. Kot prvi govornik je nastopil g. M. Vošnjak, ki je temeljito dokazal potrebo slovanskega denarnega zavoda v Trstu, pa tudi dokazal dejstvo, da so tam vsi pogoji dani za dober uspeh takšnega podjetja. G. Viktor Dolenc je potem prečital že sestavljena pravila, katera so se vsprejela in se je takoj volilo načelstvo. Hranilnega in posojilnega društva v Trstu“. Kot udje načelstva so bili voljeni: gg. M. Živic, M. Sorli, F. Dekleva, J. Vatovec, K. Schmid in dr. Pertot.

Ti gospodje so bili poverjeni, dati za drugo registrovati. — Osebnih razmere so pa bile krive, da žalobno tedaj ni prišlo do registrovanja, oziroma otvorjenja posojilnice in še-le leta 1891 je začela sedaj tako cve-toča „Posojilnica in hranilnica v Trstu“ svoje plodono delovanje, katerega sad je že „Nar. dom“, ki se sedaj zida v ponos tržaškega Slovanstva“.

To je bilo pisano l. 1902. Danes pa vidimo v Trstu še celo vrsto drugih slov. denarnih zavodov. Res: velikanski napredek!

Želim v prihodnje enakih uspehov, ki gotovo ne izostanejo, ako se bo tudi za naprej izvajalo geslo: „V edinosti je moč“!

Gorica, dne 9. febr. 1910.
inž. Michael Vošnjak, predsednik Zadrugne Zveze Celjske.

Glas iz ženskih krogov. V teku svojega življenja prestopi sem morala mnogo britkosti in prevar, a vse sem prenašala in prenašam z neko stoječino udanostjo misle, da je pač vse božja volja. Ako sem čitala včeraj — ponatisnena v „Edinosti“ — „Slovenec“ članek, „Cirilmetodarija“ — pretreslo me je tako, da bi, ako bi ne bila od mladih nog tako trdno prepričana, da je vse božja božja volja, — morala reči, da je ta članek sad satanove volje. Mi tu v Trstu, ki živimo v neprestanem boju za vsako mrvico pravic, mi, ki moramo takorekoč, noč in dan, neprestano čuvati, da nam pohlepni tujinec ne odvzame naših svetinj, mi pač občutimo prebitko, kam lahko zavede oklic člankarja

„Slovenca“. Česa vsega si ne izmišljajo italijanski sodeležani, da bi nam odtujili dečo, — vse naokolo mrgoli otroških vrtcev, talijanskih šol, razveselišč (recreatorio), — kjer nudijo naši deci vseh možnih udobnosti — hrane, obleke, obuvala, igre, zabave, veselice, telovadbe, godbe itd.!! Na drugi strani se ustanavljajo socialno-demokratske organizacije, ki istotako skušajo pridobiti poleg odraslih tudi mladino za-se s predavanji, veselnicami in sličnim. Če si ogledamo italijanske vrtce in šole v strogo narodnem italijanskem duhu, če si ogledamo social-demokratske naprave, ki so vse v mednarodnem duhu kar je — najmileje rečeno — mlačnost in brezbriznost do svojega naroda — če si nadalje ogledamo najnovejše „krščansko-socialne“ naprave ki uče: najprej Rim — potem dolgo, dolgo ničesar, in potem še-le čez dolgo, dolgo slovenski narod: mora nas pretresti groza, kam nam vsi trije elementi dovedejo slovenski narod v doglednem času!! Mi, odkrito rečeno, nimamo nikakega zaupanja v nobenega teh treh faktorjev, mi se trdo držimo nazorov Ciril-Metodove družbe. **Narod sebi!** Če si gospoda na Kranjskem domišljajo, da se ni tako na lahko odrečemo idealom, ki jih zastopa Ciril-Metodova družba, se grozovito motijo. Nekateri naši mladi in znani duhovniki že davno in neprestano ruvajo proti družbi, a vspeh tega ruvanja je bil doslej — slava Bogu! — vedno nasproten njih željam in nakanam. V kratkem času hočemo omrežiti vso okolico s podružnicami, kar bo najlepši odgovor čednemu „Slovenčevemu“ članku in tržaškimi novostrojcem, ki že par let strastno delujejo v tem smislu. Saj je poleg zavedne slovenske mase še častitih duhovnikov, ki bodo morali obsoditi to hujskanje proti družbi. Prvi je izrazil svojo nevoljo uzorni kranjski duhovnik, kristalno — čisti župnik Vrhovnik v Ljubljani, podarivši družbi 10 K. Tako naj stori vsak Slovenec, vsaka slovenska žena, posebno pa me Tržačanke ki vidimo se svojimi očmi blagodejnost in dobroto naše šolske družbe.

Rešimo št. II! To je važna slovenska točka na severni meji domovine, ki pa je v največji nevarnosti, da bo v nedolgem času izgubljena za narod slovenski. Slovenstvo na Štajerskem bije z zadnjimi silami obupan boj za ohranitev te svoje postojanke.

In res: le združenimi kombiniranimi silami se nam more posrečiti to težko delo. Tu so uvideli in čutili tudi pri „Slovencu“, ko nam v torkovi številki kličejo: **rešimo št. II!** Ne obračajo se samo do svojih pristašev in tudi ne samo do tistega dobrega ljudstva, ki je res po veliki večini v njihovem taboru, ampak se svojim apelom za ohranitev pozicije št. IIjske se obračajo izrečno na rodoljubje in požrtvovalnost naših bratov, na „vse“ Slovence, na „vso“ slovensko javnost! Svoj apel zaključujejo: „Pomagajte, da preprečimo načrte in da ostanemo svoji na svoji zemlji!“

Prav tako! Oni, ki ne bi hotel podpisati tega apela, jednostavno ni Slovenec. Temu apelu želimo iz srca popolnega vspeha. Toda tu moramo že vprašati gospodo pri „Slovencu“: mari ni tako skupno delo, kakor je potrebno za št. IIj, potrebno tudi za vse one ugrožene postojanke ob mejah, kjer je družba sv. Cirila in Metoda že zasnovala obrambeno delo?! Mari naj v tisti čas, ko bi skupno reševali št. IIj, odvzeli jedino obrambo drugim ugroženim krajem jedino zato, ker jo je zasnovala obrambena organizacija družbe sv. Cirila in Metoda?! Št. IIj naj bi skupno reševali, druge kraje pa naj bi prepustili sovražnim navalom, ker imamo sedaj drugega imenitnejega posla: ker moramo brusiti nože brat proti bratu! Za št. IIj skupno delo, povsod drugod pa naj vlada „veselo bojno razpoloženje“, pa ne proti vnanjemu sovražniku, ampak ki naj vrže „na prag“ vso organizacijo, ustvarjeno ravno proti temu sovražniku!

Gospoda, odkrito vam moramo reči, da po članku proti „cirilmetodariji“ občutimo apel za rešitev št. IIja kakor krvavo ironijo!!

Prodani smo. Kakor nam poročajo, je provzročil „Slovenec“ članek „Cirilmetodarija“ tudi na Kranjskem med samimi pristaši takozvane S. L. S. veliko ogorčenje. Priprosti kmetje da so govorili pri čitanju dotičnega članka: **Prodani smo!** Čita, prodani smo! Tako mora vsklikniti vsak pravi rodoljub. Ko je svoj čas Frank z nekimi govorom v saboru reševal Khuena, je tedanjí oddelni predstavnik vprašal tega: Wie viel hat er bekommen? Ta dogodek nam je prišel na um, ko smo čuli gornjo sodbo priprostega kmetiča. Ko je čital kak Nemec omenjeni članek v „Slovencu“ je morda tudi vprašal: Wie viel hat er bekommen? (Koliko je dobil?) Ko bi bil „Slovenec“ direktno subvencioniran od „Südmarke“ ali „Schulvereina“, ne bi bil mogel napisati večje nesramnosti!

Komisije za pridobnino. Na podlagi izida zadnjih dopolnilnih volitev in imenovanj sestavljeni imenik članov in členov — namestnikov komisij za pridobnino, postavljenih za posamezne priredbene okraje na Primorskem, bo nabit od 25. februarja 1910 dalje skozi 14 dni na tukajšnjih c. kr. davčnih administracijah, odnosno na primorskih c. kr. okrajnih glavarstvih, c. kr. davkarijah in občinskih uradih dotičnih priredbenih okrajev.

Za Cir.-Met. obrambeni sklad so se nadalje prijavili: 545. Ožji klub čitalničarjev v Dol. Vrtojbi (plačali 50 K); 546. Ormoški narodnjaki kakor venec + dr. Ivanu Omulecu (plačali 202 K 01); 547. Županstvo Il. Bistrice (plačalo 200 K); 548. 549. 550 Posojilnica v Mariboru (plačala 600 K); 551. Omizje hotela Grad v Černomlju (plačali 200 K); 552. dr. Karl Vrečar (plačal 200 K); 553. Edvard Kristan Ljubljana (plačal 10 K); 554. Fran Lahounig lesni trgovec in posestnik v Prevaljah; 555. Henrik vit. Preschern (plačal 200 K); 556. Tratnikova mala „Stanka“ voditeljica moziške narodne mladine, Mozirje; 557. K. Bišanec dvornik svetnik, Gradec (plačal 200 K).

Družbi sv. Cirila in Metoda je prijavljena najnovejša bramborčka mala Stanka Tratnikova, voditeljica moziške narodne mladine. Ta naša mala Stanka je sklenila skupno s svojim bratcem Cirilkom in drugimi otroki nabirati pri vsakem narodnjaku, prirejanju male veselice, tombole, srečolove itd. in to tako dolgo, da bo imela 200 K, kar upa doseči v par letih. Moziška mladina postane torej družbeno pokroviteljica, a pokroviteljstvo bo zastopala naša mala Stanka. Živio, marljiva Stanka in Cirilek in vsi okoli teh dveh mladih rodoljubov zbrani malčki!

Družba sv. Cirila in Metoda razpolaga v postnem času s posebno zanimivimi razglednicami „babožaganje“. Post nam je bil otrokom silno zopr, apetit smo imeli, mati so nas pa postili. Poteha v teh težavah so nam bile preste. In ko se je bližala sredpostna sredo, pripovedovali so nam, da ta dan žagajo „babo“ na gotovem kraju opoldne, iz te „babe“ pa padajo preste, katerih si more otrok, ki je takrat na mestu pričujoč in še teš, nabrati poljubno število. In o teh prestah se nam je sanjalo in ta narodna pravljica je vpodobljena na družbenih postnih razglednicah. Sicer ni te vrste razglednic mnogo v zalogi, želimo pa, da jih družba prav kmalu razpeča in da na ta način tudi od postnih prest nekaj dobička ima.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabrala g-a Alberta Rakova v Ljubljani na planinskem plesu 55 K 6 h. — mostnine. — Živio!

Sestanek volilcev. Podpisani vabi svoje p. n. volilce na domači pomenek v nedeljo 13. t. m. ob 4. uri pop. v hišo spošt. g. Marije Draščekove. Drugi gg. kolegi dobro došli.

Opčine, 11. febr. 1910.

St. Ferluga.

Slavna c. kr. davčna administracija v Trstu pošilja te dni razne pozive tudi po slovenski naši okolici. Gospodje pri davčni administraciji najbrž ne vedo, da biva v tržaški okolici skoro samo slovenski živelj, zato so ti pozivi italijansko-nemški. V Lonjer, kjer prebivajo izključno Slovenci, je priromalo ta teden čez 150 takih italijanskih pozivnic. Čas bi bil, da se tudi gospodje pri c. kr. davčni administraciji spametujejo in ne mučijo dalje Slovencev z nerazumljivimi poštnimi pošiljankami.

Sesljska žaloigra. Danes nimamo nikake nove vesti o tej aferi. Kakor čujemo, se opira še vedno cela obdobje na ono, kar je izjavila deklica Rozalija.

Podružnica „Društva jugoslov. želez. uradnikov“ v Ljubljani. Ustanovni občni zbor ljubljanske podružnice „D. j. ž. u.“ se bo vršil v nedeljo 13. t. m. ob 4.30 uri popol. v hotelu „Ilirija“ v Ljubljani, Kolo-dvorske ulice, s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika „D. j. ž. u.“; 2. podružnična pravila; 3. volitev odbora; 4. slučajnosti.

Tovariši, udeležite se polnoštevilno ustanovnega občnega zbora naše prve podružnice!

Zvečer ob 8 uri bo pa v „Narodnem domu“ družabni večer, na katerega najljubše vabimo tovariše, njih rodine in znance ter prijatelje naše. — Osrednji odbor „D. j. ž. u.“

Tržaška mala kronika.

Dva poskusa samomora. Ivan Kolombin, star 26 let iz Milj je sinoči dospel v Trst in se podal v kremo „Al Pomo Rovigne“ v ulici Lazzaretto vecchio. Tam je izpil precejšnjo dozo nekega strupa. Pozvani zdravnik z rešilne postaje je nudil nesrečniku prvo pomoč in ga dal potem spraviti v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je opasno.

Emil Revolt, star 33 let, stan. v javnem prenočišču v ulici Pondares je šel včeraj ob 3.30 popoldne obiskat svojo ljubico, stanujočo na Campo S. Giacomo št. 5. Tukaj si je iz neznanega razloga sprožil kroglo iz revolverja v čelo. Rešilna postaja ga je dala prenesti v mestno bolnišnico.

Požar. Včeraj ob 5. uri popol. je začelo goreti v stanovanju Marije vdove Bonetti v ulici S. Martiri št. 22 I. nadst., ko je bila ista odsotna. Ogenj je nastal v domači knjižnici. Pozvani gasilci so ulomili vrata stanovanja in pogasili požar. Škode je okoli 2000 K, ki je pa pokrita z zavarovalnico.

Nagla smrt. Gospa Marija Suković, stanujoča v ul. Istituto št. 5, je včeraj zjutraj po nenadni slabosti takoj izdihnila. Ravno-tako je predsinocnjem umrla nagle smrti

48-letna Ivanka Seccadenari, stan. v ul. Cat-tedrale št. 2.

Radi goljufije. — Nikolaj Fragiaco-mo star 52 let iz Pirana, potovalni agent stanujoč pri sv. M. M. zgornji št. 2 si je predsinocnjem v Hotelu Balkan najel sobo, jedel in pil in se potem proglasil insolventnim. Aretiran, je na policiji izjavil, da ima doma premoženja... 10.000 K!

Tatvina. Tesar Viktor Veselik je svojemu delodajalcu ukradel nešteto orodja in potem ušel. Bil je aretiran.

Loterijske števile, izžrebane dne 9. februarja:

Brno	62	2	34	49	71
Inomost	90	52	51	42	1

Koledar in vreme. — Danes: Adolf šk. Jutri: Evlatija dev.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 6° Cels. — Vreme včeraj: burja, oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posameznimi padavinami. Pojemanje burje. Zelo hladno. Spremenljivo in počasno boljšanje.

Naše gledališče.

Kakor smo včeraj naznanili, priredi naše gledališče po precej dolgi pavzi ta teden dve predstavi: Jutri v soboto zvečer se prvič vprizovi slavni Bernsteinov igrokaz

„T A T“.

Ta igra, ki še vedno doživlja triumfe povsod, spada k najuspešnejšim svetovnim umotvorom, ki so v zadnjem času prišli na oder. Zanimivo, da senzacionalno dejanje — kakor v kaki povesti Sherlock Holmesa — preseneča gledalca in privezuje neprestano njegovo pozornost, od začetka do konca. V tej igri bo gostoval gosp. Danilo iz Ljubljane.

V nedeljo pa se na vsestransko zahtevo ponovi krasna burka

„NASTAVLJENA PAST“, ki je prvič vzbujala toli smeha.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu. Plesna vaja se vrši jutri v soboto v društveni telovadnici. — Začetek ob 9. uri zvečer.

Podružnica družbe sv. C. in M. pri sv. Jakobu ima nocoj ob 8 in tri četrt svojo mesečno sejo. Na dnevnem redu so važne točke.

Odbor Ciril-Methodovega plesa ima danes v petek 11. t. m. ob 9. uri zvečer v kavarni „Balkan sejo. Predsednik.

P. n. poverjeniki in poverjenice podružnice sv. C. in M. so uljudno vabljeni, da čim prej izročijo izročene jim bloke za nabiranje udov kakor tudi nabiralne pole. To radi sklepa letnega računa in predložitve gosp. pregledovalcem

Rudolf Može, t. č. blagajnik.

Na razna vprašanja, kedaj napravi „Slovenska čitalnica“ svoj zaključni čajev večer, nam „Čitalnica“ naznanja, da se bo isti vršil v soboto, 19. t. m. z izbranim vspehom. Toliko na znanje c. članom in gg. gostom.

DAROVI.

— Na poziv glasovitega članka v listu „Slovenec“ proti Cir.-Met. družbi daruje za isto A. P. K 10, za moško podružnico sv. Cirila in Metoda. — Denar hrani uprava.

— Za moško podružnico sv. Cir. in M. so nabrali: o priliki poroke g. Drnovšek-a v Plaveh K 16.04; vesela družba nabrala pri g. Venturini-ju v Boljunca K 3; g.dč Rapotec nabrala v gostilni Dekleva v Kozini na običajnem klobasnem večeru K 11.76; na svatbi g. Makuca v Pevmi K 6. — Te svote hrani uprava.

Nar. del. organizacija.

(Odbor skupine N. D. O. Lloydovega arsenala) ima svojo sejo v petek, dne 11. t. m. ob 8. zvečer v prostorih N. D. O. Strokovno tajništvo.

Strokovno tajništvo N. D. O. (Brezposelni člani Z. J. Ž.) naj se zglase v petek, dne 11. t. m. zvečer v društvenih prostorih v ul. Lavatario št. 1. I. nad. Poziv velja zlasti tistim brezposelnim članom, ki so bili odpuščeni iz skladišč državne železnice.

Seja osrednjega odbora N. D. O. se vrši danes, dne 11. t. m. točno ob 8. uri zvečer.

(Brezposelni člani N. D. O.) se pozivljajo, da se v petek, dne 11. t. m., oziroma v soboto, dne 12. t. m., po 7. uri zvečer zglase v prostorih N. D. O. Zelo

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu: Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

St. Roga V. Y. H. 8. 9. 1. V.

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Od petka 11. do 14. februarja 1910:

1) DRAMA NA BRZEM VLAKU (Expres), ganljiva dramatična slika. 2) ŠEPEC, sentimentalna drama. 3) KOMIČNI PRIZOR, jako smešno.

Prvi sedeži 40 st., II. 20 stot. Otroci in vojaki 10 stot

Pohištvo solidno in elegantno po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST - Via Malcoanton

Mnenje gosp. dra. GAETANA bar. HOROCB, Dunaj

operatorja.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Predpisal sem večkrat Vaše ŽELEZNATO KINA - VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) ter sem z vspehi, ki sem jih dosegel z istim jako zadovoljen.

Ta izdelek uporabljal se je z dobrim vspehom toliko pri malokrvnih kolikor pri rekonvalescentih.

DUNAJ, 29. oktobra 1907.

Dr. KAJETAN baron HOROCH.

Točna in solidna postrežba.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedicij. podjetje

Rudolf Exner, Trst

VIA DELLA STAZIONE št. 17

Filijale: v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na povzvanje in prevažanje blaga na vse svetovne proge. Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v sura v istina za to pripravljena suha skladišta.

EDINI TRŽAŠKI ZAVOD ZA ČISTENJE IN SHRANJEVANJE PREPROG „VACUM CLEANER“.

Točna in solidna postrežba.

Predno nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Glosuè Carducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prejemnih sob, posebne olajšave novoporočencem !!!

Panificio

renomirana tvornica za pečenje izvrstnega

čajnega in dezertnega kruha.

NOVO POGREBNO PODJETJE

H. St. bial in drug se je preselilo na

Corso 49 (Piazza Goldoni)

z bogato opremo za vsako vrsto pogreb. in prodajal nico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vincer iz umetnih cvetlic perle, porcelana — Velika zaloga

voščenih sveč

Prodaja na debelo in drobno

RESTAVRACIJA

PASSEGIO SANT' ANDREA št. 36
Teži izvrstno pivo, vino, vrste Odra kuhinja. Velika dvorana in posebna F. Erjavet biva lastnik gostilne za društva. ALLI STELLA

važno! Izkazati se je treba z društveno legitimacijo, oz. člansko knjižico.

Shod članov škedenjske podružnice N. D. O. se vrši nepreklicno v soboto dne 12. t. m. v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju. Tovariši, udeležite se tega sestanka v polnem številu in brez pridržka. Sedanje gibanje zahteva kar največ pozornosti.

Trošt Josip, ki je prašal za delo pri N. D. O. in Z. J. Ž. naj se oglasi čimprej v društvenih prostorih.

Književnost in umetnost

Vstaja na Grškem in nje junak Skenderbeg. Iz angleščine prevel I. M. Založila „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani. Ta lepa ljudska povest iz turških bojev opisuje življenje in boje Grka Skenderbega, sina epirškega kneza.

V istih časih so pridivljali Turki v Evropo in si podjarmili slovenske in grške dežele. Skenderbeg je pod Muratom II. prišel na turški dvor in postal voskovodja. Kakor takemu se je skupno z ogrskim junakom Hunjadijem posrečilo osvoboditi svojo domovino in rešiti pri tem tudi ugrabljeno Hunjadovo hčer iz sultanovega harema.

To j kratka vsebina te povesti, ki je zelo prikladna za naše ljudske knjičnice.

Pripovijest o sedmero obješenih od Leonida Andrejeva. 13. sviječ. „Moderne biblioteke“. Krasna psihološka študija iz bojev za svobodo in demokratizem na Ruskem!

Naročnina na „Moderno biblioteko“ za 12 knjig letošnjega letnika znaša 12 K. Posamezna knjiga 1 K 21 v. Naročbe naj se pošiljajo pod naslovom „Moderna biblioteka“ (M. Maliner) Samobor.

Vesti iz Goriške.

Rihenber. Podružnica sv. Cirila in Metoda ima v nedeljo 13. t. m., točno ob 3 uri in pol pop. II. letni občni zbor v prostorih g. M. Ličen. Dnevni red po društvenih pravilih. K obilni vdeležbi uljudno vabi Odpor.

Pevsko bralno društvo „Štanjel“ se lepo zahvaljuje vsem onim, ki so se se svojo udeležbo pripomogli k lepemu vspehu veselice. Posebno se zahvaljuje g. Parazi-ju za tepi prostor, g. nadučitelju Turk in g. Škarbaru za sodelovanje na veselici, diletantom in pevcem društva „Kraški slavček“ za res lepi šaljivi prizor: „Prismojeni kaznjeneč“. Na veselici in plesu je bila splošna zadovoljnost. Čaditi se je le, da je bila udeležba tako obilna, ker je bilo isto nedeljo že tako mnogo drugih zabav v bližini. Škoda le, da je mnogo gostov došlo pozno. Društvo misli prirediti se sodelovanjem drugih društev tudi lepo pomladansko veselico.

Med plesom v Štanjelu je zmanjkal neki gospici drag površni jopič z obešala; kdor ga je vzel po pomoti, je naprošen, da ga pošlje pevskemu-bralnemu društvu v Štanjel; društvo povrne poštino.

Vesti iz Istre.

Tujci v Opatiji. Od 1. jan. do 2. febr. 1910 je obiskalo Opatijo 1430 gostov. Dne 2. febr. 1910 je bilo navzočih 1430 oseb.

Razne vesti.

Zastrupljen v cerkvi. Župnik v Villafranca v Italiji se je med mašo po obhajilu zgrudil na tla. Vinu je bil primešan strup. Stanje župnikovo je opasno. Začetek atentata je neznan. Župnik je bil zelo priljubljena oseba.

Društvo zdravnikov za Bosno in Hercegovino je za svoj poslovni jezik ugotovilo v pravih hrvaščino oziroma srbsčino.

Naslednik dunajskega nuncija. Kakor poročajo iz Rima, je določen za naslednika dunajskega nuncija kneza Granito di Belmonte, dosedanj nuncij v Bruselju mons. Tacci-Portelli.

Snežni plazovi na Solnograškem. — Iz Solnograda: Z dežele poročajo o silnih snežnih plazovih, ki so napravili ogromno škodo na drevju in zasuli tudi več planinskih koč.

Ruski konzulat v Pragi. — Iz Prage poročajo: Pogajanja med rusko in avstro-ogrsko vlado glede ustanovitve ruskega konzulata v Pragi so dozorala že v toliko, da je z vso gotovostjo pričakovati, da se ta konzulat osnuje že v najkrajšem času.

MALI OGLASI
se računajo po 4 stot. besede; masne tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Mlad Nemec, kateri govori tudi italijansko in francosko, išče učitelja za hrvaški jezik. Ponudbe pod „Hrvaški jezik“ na Inzeratni oddelki Edinosti. 217

Odda se meblirana soba v ulici Commerciale št. 9, II. desno. 211

Na prodaj ste dve stari hrvaški slike. Ulica San Giacomo in mon-e št. 22, I. nad. 210

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squerc nuovo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn občinstvu za obilen obisk H. Korič 1287

Potovalna prodajalica i. t. d. za Štajersko se išče. Natančne ponudbe na „Edinosti“ pod „Štev. 205, Prodajalica“. 20.

Učiteljica išče -lužbe kot domača učiteljica. Zmožna je poučevati v slovenskem, nemškem in deloma italijanskem jeziku. Ponudbe na upr. „Edinosti“ pod „Učiteljica“. 220

Išče se za gostilno voditelja s soprogo, ki je izkušana kuharica. Zmožna mora biti slovenskega in italijanskega. po možnosti tudi nemškega jezika. Dobičkonosno mesto. Obrniti se na: Collarich, Cefè Corro, od 9.—11. zjutraj in 3.—6. popoldne. 220

PASTIGLIE PRENDINI
od ogolunjene sladke škorje.
Iznajditelj in izda at P. PRENDINI v Trstu.
Zdravniško priporočeno proti:
griboleu, kašlju, hripavosti, kataru.
Podeljuje pevcem in govornikom čist glas.
Zaloga v lekarni P. PRENDINI
in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.
Zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.
[Poziti je na pomorejanje!]

Posestniki pisalnih strojev.

Kdor se hoče izogniti nadležnim in dragim popravam ter želi ohraniti pisalni stroj v popolnem redu in brezhibnem stanju naj ne zamudi naročiti se za mesečno čistiljenje in vzdrževanje pisalnih strojev, s čimer se zjamči stroj za neomejen čas in trajno delovanje. CENA K 1.— na mesec za stroj.
Alfred Kubiček, Trst
Corso štev. 23, prvo nadstropje.
(Popravljalnica pisalnih strojev s zalogo pečetov barv, trakov itd. itd.)

Cene zmerne.
Telefon 1395

Giuseppe Waldner

TRST - ulica Medla 3 - TRST

Zaloga jelovega lesa s prodajo na drobno in debelo. — OKVIRJI iz bukovega in jel. lesa.

Izbera vsakovrstnih obloženih in ostruženih predmetov iz bukovega in jelovega lesa itd.
Bogata izbira obložkov. — Lopate za pekárje.

POZOR NA NASLOV!

VELIKO SKLADIŠČE IN POSODA glasovirjev :: pianino

harmonijev prvih tu- in inozemskih tovarov. Uglajenja in poprave se izvršujejo z natančnostjo po najzmernejših cenah.
starodavna tordka LUIGI ZANNONI
TRST, Piazza San Giacomo 2 (Corso) TRST

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerne.

Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kadijne dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo
Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg štev. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Mapeljava in zaloga električnih svetilk, luči in prožaja gramofonov, sonofonov, in fotografir. Zaloga priprav na vsi dve Gesta delavnica na popraviljanje str. strojev, koles, motokoles itd.
Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.
TELEFON štev. 1734.

SAMO

MINOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI

je tisti, s katerim pravi znani in odlični kemik milne industrije, dr. K. DEITE — Berlin, da ima veliko pralno moč večjo nego milo ali milo in soda ne da bi se lotili perila.

Minlos^{ov} pralni prašek

je torej najboljši, kar se more rabiti za pranje perila, varuje perilo kar se najbolj da misliti, je POČENI in daje

bliščečo beloto in je popolnoma brez duha.

Zavitek 1/2 kg stane samo 30 vin.

Dobiva se v trgovinah s drogerijami, kolonialnim blagom in milom.

Na debelo L. Minlos

Dunaj I. Mülkerbastei 3.

TVRDEKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(zavoda Restavracije Cooperativa ex Hacker)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju

„AGLI ANTICHI CAMPI ELISI“ :: TRST

ZDRAVNIK

Dr. D. Karaman

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

Ordinuje na svojem stanovanju TRST, CORSO 14.

od 11.1/2 do 1.1/2 in od 4.1/2 do 5.1/2 pop.

TELEFON 115/IV.

Nova prodajalnica

kuhinjskih potrebščin

košev, stolic, stekla, lesenih predmetov, svetilk, žlic, vilic, kozarcev in buteljki za krčmarje. **Jos. Adamich, Trst**

ul. ca Giulia vogal ulice Kandler št. 10.

LASTNA HIŠA: Telefon št. 262
LASTNA HIŠA: Telefon št. 262

Največje narodno spedijsko podjetje na Kranjskem

JOSIP SKERLJ

Ljubljana, Dunajska cesta 29 (ex Bavar. dvor)

se priporoča za vsa v spedijsko stroko spadajoča naročila, katera izvrši točno in solidno

: po najnižjih cenah.

Trgovin. čevljev

Antonio Bassi. Trst, ul. del Rivo 42

VELIK IZBOR ČEVLJEV LASTNEGA IZDELKA PO ZNIŽANIH CENAH, DA SE OLAJŠA SL. OBČINSTVU NAKUP.

„Slavija“

Uzaj. zavarov. banka v Pragi

Rezer. fondi K 44,437.036-01.

Izplačane odškodnine in kapitalije K 98,323.486-35.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slov.-narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejih kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajocimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občn-koristne namene.

Glavni zastopnik v Trstu

V. CEGNAR, ul. Caserma 12, I.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Tovarno in delavnice pohištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici.
Zastop. Solončiči str. 1.
Gorica, drž. kolod., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu

Osrednje ravnateljstvo.

ZALOGE:
SOLKAN,
TRST, via Caserma 4

ZALOGE:
REKA, Via Pile 2
SPLIT, nasvoje obali

Brz.: ZADRUGA - Trst
Telef. št. 1631 interurban
Žago v Seteski (Bohinj)
Letna produkcija
K 1,000.000

HOTEL BALKAN

70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji
CENE ZMERNE 1. KOGL.

HOTEL BALKAN